

Piniarnermut inatsisip (nr. 34/2023) allanngortinneqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut, imatut imaqartoq:

- 1. “Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut atalluinnartuunissamik” piumasaqaat, takuuk § 3, imm. 7, qaammatini arfinilinni najugaqarsimanermiit ukiuni kingullerni qulini minnerpaamik ukiuni arfineq-marlunni najugaqarsimanermit allanngortinneqarpoq,**
- 2. Inuit Kalaallit Nunaanni nunap inoqqaavinut (Inuinit) ilaasut, Kalaallit Nunaanni najugaqarnerminnik nalunaarsuinerup kingorna aalajangersimasumik atassuteqarnermik piumasaqaat naammassisimallugu isigineqassapput,**
- 3. Innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugaqarluartut, kiisalu meeqqat aqqaneq-marlunnik ukioqalereersimasut angajoqqaavisalu Kalaallit Nunaanni najugaqarluartut kisimik sunngiffimmi piniarnermut allagartamik tunineqartalissapput. Allanguut UPA2027-mi saqqummiunneqassaaq.”**

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapätôK’, Naleraq)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermit Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut siunnersuuteqartoq siunnersuutitut saqqummiussisumut qujapput. Piniarnermik aallaaniarnermillu kultureqarnerup illersorneqarnissaanik siunertaqarneq Naalakkersuisut paasisinnaavaat pingaaruteqartillugulu. Taamaattorli siunnersuut pissutsinik tunngaviusunik Inatsisartunit isummerfigineqartussanik imaqarpoq.

Siunnersuut malillugu inuit naggueqatigiinnit Inunnit kingoqqisut “aalajangersimasumik attuumassuteqarnermik” piumasaqaammik nammineramik naammassinipput, allalli ukiut arfineq-marluk aatsaat najugaqareerlutik taamatut pisinnaatitaalersinnaallutik. Taamatut naggueqarnermik tunngaveqarniarneq assigiinngisitsineruvoq, nunat tamalaat akornanni pisussaaffeqarnitsinnut naleqqutinngitsoq aamma inuiaqatigiinnut inatsiliornermik tunngaveqarlutik tunngaviusumik naligiimmik pineqartussanut uniuulluni.

Kalaallit Nunaanni piniarnerup aallaaniarnerullu inatsisiliuunneqarsimanerani sumit kingoqqisuunermik, ammip qalipaataa suminngaaniillu inuiaassuseqarneq tunngavigalugu assigiinngisitsinermik najoqqutalersuinissamik suliaqanngilagut. Akerlianik inatsisiliorneq najoqqutassiuunneqartarpoq kinaassusersiuinngitsumik, siunertap tunngavissaqarluarnissaa anguniarlugu taamalu Nunami piniakkanik pissarititaasunik naligiimmik periarfissaqarnissaq qulakkeerniarlugu.

Siunnersuummi aalajangersarneqarpoq ukiuni arfineq-marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimanissaq, immikkulli suliamut tunngasumik imaluunniit tunngavilersuummik, tassalu sunarpiaq pissutigalugu taamatut piffissaliuussineq piniarnermik kultureqarnerup paasinissaanut pisariaqarnersoq, peqarani. Najugaqarnissamik piumasaqaat atsikkutigiiisaagaasussaavoq, tunngavilersorluagaasussaalluni piginnaanngorsarsimanermullu tunngasutigut uppersaasarsugaasimasussaalluni – oqaannarani imatut sivistigisumik najugaqartoqarsimassaaq. Tamanna pingaaruteqarpoq qulakkiissagaanni inatsisiliorneq eqqortuussasoq inatsisinillu malinnittussaalluni.

Kalaallit Nunaanni imminut pilersornermut qularnaatsumillu inuussutissaqarnermut piniarneq pingaaruteqarnerpaat ilaattut tapertaavoq, inuussutissarsiutigalugu piniarnermi aammali sunngiffimmi aallaaniarnermi. Taassuma saniatigut piniarneq aallaaniarnerlu sukisaarsaataapput inuiaqatigiinni tamanut pingaarutilerujussuit. Taamaammat Naalackersuisunit immikkut ittumik pingaartinneqarpoq nunami innuttaasut nunap pissarititaanik uumassusilinnik atorluaanissaminnut periarfissagissaarlutillu naapertuuttumik atugassaqtitaanissaat.

Naalackersuisunulli paasinarpoq inuit pinialuttartut pisariaqartinneqartut piginnaanngorsarsimasuunissaannik qulakkeerinnikkusunneq.

Nunami maani pinialunniaraanni aallaaniarlunilu tunngaviusumik naammassereersimasassanik arlalinnik peqarpoq: Sila qanoq ikkaluarpalluunniit angalasinnaaneq imarsiorsinnaanerlu piginnaaneqarfisariaqarpaat. Aallaaniarfinni najukkami sumiiffissiorsinnaasariaqarpoq. Aallaasit ilisimasariaqarput qanorlu passunnissaat paasisimasariaqarlutik. Pisat qanoq passunnissaat nalunngittariaqarpoq. Piniarneq aallaaniarnerlu qanoq inatsisiliuunneqarsimanersoq nalunngittariaqarpoq. Taamatut piginnaanngorsarmanerit qaammatini arfilinni naju-gaqaannarluni pigineqalernissaat naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq. Ilutigisaanik pingaar-tuuvoq erseqqissaatigissallugu piginnaanngorsarnerit taakku arlalitsigut ilinniarni-qarsinnaammata, ukiut aalajangersimasut ingerlaneranni najugaqarsimasuusariaqanngitsumik.

Pissarititaasut uumassusillit pigisagut nunguitsuunngillat. Piffissap ilaani uumasut aalajangersimasut eqqissisimatinneqalersinnaapput, pisassiissutigineqarlutik imaluunniit sumiiffinni aalajangersimasuni piffissamilu aalajangersimasumi aalajangersaaffigineqarlutik. Uumasut aalajangersimasut pineqartillugit inuussutissarsiortunik piniarnermut allagartalinnaq sallititsisoqarnissaa pisariaqarsinnaasarpog.

Taamaattumik Naalackersuisut isumaqarput nunami najugaqarnermut piunasaqaatip sukateriffigineqarnissaanut tunngavissaqarsinnaasoq, piniarsinnaanerup aallaaniarsinnaanerullu akuersissutigineqannginnerani. Taamatulli sukaterinissaq najoqqutassiuunneqassaaq tunngavissaqarluartumik naapertuilluartumillu, isumannaallisaaneq, akisussaassuseqarneq piujuartitsinerlu tunngavigalugit – sumit kingoqqinermik imaluunniit tunngavilersorluagaanngitsumik piffissamik killilersuinikkut pinngitsumik.

Tamanna tunuliaqutaralugu Naalackersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuummut allannguutissatut siunnersuut imaattoq saqqummitutissavara:

“Piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisip (nr. 34 2023-meersup) allanngortinneqarnissaanik Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummi piniarnermik aallaaniarnermillu akuersissummik tunniussinnginnermi piffissami aalajangersimasumi najugaqarsimanissamik piunasaqaat sukateriffigineqassaaq, piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisip iluarsartuunneqarneratigut. Allannguutissatut siunnersuut kingusinnerpaamik UKA 2027-mi saqqummiunneqassaaq.”

Taamatut oqaaseqarlunga oqallinnissaq Inatsisartunut pisussanngortippara.